Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/1187

2025 3 21

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė

Elektros energijos tiekimo ir kainodaros ateitis ES

(nuomonė savo iniciatyva)

(C/2025/1187)

Pranešėjas: **Jan DIRX**

Bendrapranešėjis: **Thomas KATTNIG**

Patarėjai:	Peter Gijsbert BOERMA (pranešėjo) René MONO (bendrapranešėjo)
Plenarinės asamblėjos sprendimas	2024 2 15
Teisinis pagrindas	Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnio 2 dalis Nuomonė savo iniciatyva
Atsakingas skyrius	Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius
Priimta skyriuje	2024 12 11
Priimta plenarinėje sesijoje	2025 1 22
Plenarinė sesija Nr.	593
Balsavimo rezultatai (už / prieš / susilaikė)	185 / 3 / 3

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK yra įsitikinęs, kad elektros energijos rinką reikia ne tik reformuoti, kad ji atitiktų klimato neutralumo tikslą iki 2050 m., bet ir derinti šį procesą su tiekimo saugumo ir stabilių bei prieinamų kainų tikslais. Ir būtent siekiant apsaugoti pažeidžiamas grupes, būtina įtvirtinti teisę į energiją.

Šiuos tikslus ir reikalingas dideles investicijas galima pasiekti tik derinant valstybės intervencinius veiksmus ir rinkos mechanizmus.

1.2. Todėl Komitetas pasisako už vyriausybės reguliavimo, kai tai būtina, ir privataus verslumo, kai tai įmanoma, modelį. Šis modelis turėtų būti konkretizuotas sukuriant elektros objektą (angl. *E-facility*). Elektros objektas galėtų būti vyriausybės įsteigta bendrovė, kuri laikui bėgant atliks rinkos formuotojo vaidmenį elektros energijos rinkoje, siekdama užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, tiekimo saugumą ir stabilias bei prieinamas kainas.

1.3. Būtiną elektros energijos rinkos pokytį galima suskirstyti į tris etapus:

1) pirmuoju etapu (nuo dabar iki 2030 m.) elektros objekto portfelis didės įtraukiant pageidaujamą (ne CO_2) elektros energijos gamybos derinį. Šiuo laikotarpiu prekyba elektros energija bus vykdoma kitos paros prekybos pagrindu, tačiau elektros objekto įtaka rinkai didės.

2) Antruoju etapu (2030–2040 m.) elektros objektas užims rinkos formuotojo padėtį ir, sudarydamas tiekimo sutartis, kontroliuos atitinkamą rinkos pasiūlos dalį. Kitos paros prekybos vaidmuo šiuo laikotarpiu bus koreguojamas atsižvelgiant į tai, kad elektros objektas užims rinkos formuotojo padėtį.

3) Trečiuoju etapu (2040 m.–2050 m.) elektros objektas optimizuos elektros energijos tiekimą, kad nuo 2050 m. būtų užtikrintas tvarus ilgalaikis nulinio ŠESD kiekio elektros energijos tiekimas, taikant stabilias ir nuspėjamas kainas.

1.4. EESRK pakartoja savo dažnai išreiškiamą mintį, kad turi būti skatinama nedidelio masto elektros energijos gamyba, kad elektros energijos kaina būtų prieinama vartotojams ir būtų padidintos tinklų lankstumo galimybės.

1.5. Jeigu, kaip numatoma, energijos kainos išaugs dvigubai, taip pat padvigubės perdavimo ir skirstymo tarifai, dėl elektros energijos sąnaudų iki 2030 m. ir vėliau vyriausybės turės persvarstyti savo politiką, kuria siekiama apmokestinti elektros energijos tiekimą vartotojams.

2. **Bendrosios pastabos**

2.1. ES deklaruoja tikslą iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslą – tapti neutralizuoto ŠESD poveikio ekonomika. Elektros energijos vaidmuo šioje srityje yra labai svarbus. Viena vertus, dėl to, kad elektros energija taip pat turės būti gaminama užtikrinant neutralų poveikį klimatui, o pagrindinis vaidmuo teks atsinaujinančiųjų išteklių energijai (pvz., vėjo ir saulės energijai). Jas papildys, pavyzdžiui, jėgainės, veikiančios naudojant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, arba kitos (mažo anglies dioksido kiekio) elektrinės su anglies dioksido surinkimu ir saugojimu (CCS) ir (arba) anglies dioksido kompensavimu. Kita vertus, elektros energijos paklausa smarkiai išaugs, nes ši energija turės pakeisti didžiulę dalį iškastinio kuro, pavyzdžiui, gamtines dujas, tiek namų ūkiuose, tiek įmonėse.

2.2. Šiam perėjimui reikia didelių investicijų, kurių rinka negalės lengvai suteikti pagal dabartinę elektros rinkos struktūrą, nes jų grąža neaiški, ypač pereinamuoju etapu. Vis dar visiškai neaišku, kas finansuos būtinas naujas dispečerines elektrines. Taip yra todėl, kad didelę laiko dalį iš pigesnių atsinaujinančiųjų išteklių gaunama pakankamai elektros energijos paklausai patenkinti. Tai reiškia, kad dispečerinės elektrinės geriausiu atveju veiks tik dalį dienos, o jų bendros išlygintos energijos gamybos sąnaudos gerokai padidės ([1]). Rinka nebus skatinama investuoti į tokias elektrines, jeigu sąnaudos nebus kompensuojamos. Todėl reikia sukurti ilgalaikę ES viziją ir numatyti realistišką laikotarpį, kad rinka, vyriausybės, vartotojai ir įmonės galėtų kontroliuojamai prisitaikyti. Tuo pat metu valstybės narės turėtų parengti į ateitį orientuotus įgyvendinimo planus, kuriais būtų vadovaujamasi priimant tinkamiausius investavimo sprendimus. Keliose valstybėse narėse kuriami mokėjimo už pajėgumus mechanizmai, kurių kaina nustatoma konkurenciniuose aukcionuose.

2.3. Tai susiję ne tik su investicijomis į gamybos pajėgumus, bet ir su investicijomis į tinklą ir lanksčias galimybes, pavyzdžiui, kaupimo pajėgumus, vietos ir (arba) regionų, nacionaliniu ir Europos lygmenimis. Taip pat akivaizdu, kad elektros energijos rinkoje didės gaminančių vartotojų, energijos kooperatyvų ir pan. subjektų vaidmuo, įskaitant nedidelio masto saugyklas, pavyzdžiui, elektromobiliuose.

Ekspertai prognozuoja, kad dėl to artimiausiais metais elektros energijos kaina gali padvigubėti ([2]). Tiek įmonės, tiek vartotojai, visų pirma pažeidžiamos grupės, patirs sunkumų, nebent šiuo tikslu bus parengta tinkama politika.

Be to, dabartine rinkos tvarka, kuriai būdinga pirmumo tvarka ([3]), užtikrinama, kad vartotojai ir įmonės negautų pakankamai finansinės naudos iš atsinaujinančiųjų išteklių energijos augimo.

2.4. Todėl EESRK yra įsitikinęs, kad elektros energijos rinką reikia ne tik reformuoti, kad ji atitiktų klimato neutralumo tikslą iki 2050 m., bet ir derinti šį procesą su tiekimo saugumo ir stabilių bei prieinamų kainų tikslais. Ir būtent siekiant apsaugoti pažeidžiamas grupes, būtina įtvirtinti teisę ([4]) į energiją.

([1]) Bendros išlygintos energijos gamybos sąnaudos yra vidutinės elektros energijos gamybos grynosios dabartinės savikainos, tenkančios generatoriui per eksploatavimo laikotarpį, matas. Jis naudojamas planuojant investicijas ir nuosekliai lyginant įvairius elektros energijos gamybos metodus.

([2]) EU Energy Outlook 2060.

([3]) Pirmumo tvarka – tai tvarka, pagal kurią nustatoma elektrinių eilė, sudaroma remiantis jų ribinėmis sąnaudomis, pradedant mažiausiomis ir baigiant didžiausiomis ribinėmis sąnaudomis. Todėl, kol nepatenkinama paklausa, į šią eilę įtraukiamos elektrinės su didesnėmis ribinėmis sąnaudomis. Eilės tvarka yra tokia: atsinaujinančiųjų išteklių energija, branduolinė energija, anglys, nafta ir dujos. Šiandienos elektros energijos rinkos modelyje kainą pagal savo ribines sąnaudas nustato paskutinė pagal pirmumo tvarką eilėje esanti elektrinė (dažniausiai tai – dujomis kūrenama elektrinė).

([4]) https://research.rug.nl/en/publications/the-right-to-energy-in-the-european-union.

Šiuos tikslus galima pasiekti tik derinant valstybės intervencinius veiksmus ir rinkos mechanizmus. Tai Komitetas jau nurodė savo 2023 m. birželio mėn. nuomonėje „Elektros energijos rinkos reforma“ (TEN/793) ([5]). Tai nurodo ir Europos analitikų centras *Bruegel* savo 2024 m. liepos mėn. tyrime dėl elektros energijos rinkos ateities ([6]).

2.5. Todėl Komitetas pasisako už vyriausybės reguliavimo, kai tai būtina, ir privataus verslumo, kai tai įmanoma, modelį. Šis modelis turėtų būti konkretizuotas sukuriant elektros objektą (angl. *E-facility*) (žr. 1 priedą, kuriame apibrėžiamas supaprastintas elektros objekto vaidmuo).

Elektros objektas bus vyriausybės įsteigta bendrovė, kuri atliks rinkos formuotojo vaidmenį elektros energijos rinkoje, siekdama užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, tiekimo saugumą ir stabilias bei prieinamas kainas. Elektros objektas tai pasieks su elektros energijos gamintojais sudarydamas ilgalaikes sutartis (abipusius sandorius dėl kainų skirtumo arba elektros energijos pirkimo sutartis, EEPS ([7])) konkurso tvarka. Tada elektros objektas parduos elektros energiją skirstymo įmonėms ir, jei pageidaujama, tiesiogiai stambiems elektros energijos vartotojams.

Elektros objektas nebus visos pagamintos elektros energijos centras. Pavyzdžiui, gaminantys vartotojai, energijos kooperatyvai ir kiti maži gamintojai dažnai patys naudoja, kaupia arba tiekia savo elektros energiją savo elektros energijos tiekėjui. Taip pat gali būti didelių elektros vartotojų, kurie sudaro ilgalaikes sutartis tiesiogiai su elektros gamintoju.

2.6. Šioje nuomonėje savo iniciatyva išsamiau aptarsime elektros objekto idėją. Ji bus pristatyta bendrais bruožais, nesigilinant į (technines) detales, nes per ateinančius dešimtmečius, toliau vystantis elektros energijos rinkai, ši idėja bus toliau plėtojama.

3. **Elektros energijos rinkų funkcijos**

3.1. Kalbant apie elektros energijos kainą didmeninėje rinkoje, skiriasi funkcijos, kurias rinkos kaina turi atlikti:

1) trumpalaikis paklausos ir pasiūlos paskirstymas – tai pagrindinė funkcija, kurią šiuo metu atlieka didmeninių elektros energijos produktų (ateities, kitos paros, einamosios paros ir t. t.), kurie visi daugiausia susiję su neatidėliotinų sandorių rinkomis, kaina;

2) signalizavimo funkcija, t. y. rinkos gebėjimas pritraukti investicijų, reikalingų (nuo iškastinio kuro nepriklausomo) tiekimo saugumui užtikrinti ateityje;

3) investicijų į atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumus, dispečerinius pajėgumus ir lankstumo galimybes, pavyzdžiui, kaupimo įrenginių paklausos valdymą ir lankstų vartojimą (šilumos siurbliai, elektromobiliai), refinansavimas.

3.2. Dabartinė didmeninės rinkos struktūra yra akivaizdžiai palanki 3.1 punkte nurodytai pirmajai funkcijai, t. y. efektyviausio trumpalaikio esamų gamybos pajėgumų paskirstymo ir veiksmingo tarpvalstybinių elektros energijos perdavimo pajėgumų naudojimo regioninėse elektros energijos biržose organizavimui (taikant pirmumo tvarką). Neaišku, kokiu mastu dabartinis rinkos modelis gali atlikti antrąją funkciją, atsižvelgiant į tai, kad tokioms investicijoms reikalingas ilgalaikis tikrumas dėl pajamų, kad jas būtų galima finansuoti. Dėl tos pačios priežasties beveik aišku, kad trečiosios funkcijos jis neatlieka. Būtent dėl šių esamos rinkos trūkumų diskutuojama apie naują rinkos modelį.

3.3. Nuomonėje TEN/793 siūlomas elektros objektas turėtų būti laikomas sprendimu, kaip geriau atlikti 3.1 punkte nurodytą trečiąją funkciją, ir žadama, kad jis turės keletą privalumų – visų pirma jis užtikrins aukštą tiekimo saugumo lygį (rizikos vengiančioms valstybėms, norinčioms priimti informacija pagrįstus sprendimus), o vartotojas patirs minimalias išlaidas.

3.4. Todėl elektros objektas, apie kurį išsami informacija bus pateikta kitame skyriuje, yra nepaprastai svarbi priemonė, kuria galima ištaisyti esamos elektros energijos rinkos trūkumus, taikant nacionalinės politikos intervencines priemones, atitinkančias ES nustatytas sistemas.

([5]) OL C 293, 2023 8 18, p. 112.

([6]) https://www.bruegel.org/policy-brief/changing-dynamics-european-electricity-markets-and-supply-demand-mismatch-risk.

([7]) Abipusis sandoris dėl kainų skirtumo (susitarimas dėl skirtumų) – elektros energijos gamintojo ir viešojo subjekto pasirašyta sutartis, kurioje nustatyta vykdymo kaina. Abipusis sandoris dėl kainų skirtumo veikia taip: jei rinkos kaina yra mažesnė už vykdymo kainą, gamintojui sumokamas skirtumas; jei rinkos kaina yra didesnė už vykdymo kainą, gamintojas skirtumą grąžina. EEPS (elektros energijos pirkimo sutartis) – ilgalaikės elektros energijos tiekėjo ir pirkėjo sutartys.

4. **Elektros objektas**

4.1. Siekiant įvertinti iššūkius, su kuriais susiduria elektros energijos gamybos rinka, verta atkreipti dėmesį į asociacijos „Eurelectric“ nurodytus ES tikslus (2024 m. kovo mėn.) ([8]):

a) iki 2030 m. reikia elektrifikuoti 35 proc. galutinės energijos, o

b) iki 2050 m. – 50–70 proc.;

c) iki 2040 m. reikia visiškai sumažinti elektros energijos gamybos priklausomybę nuo iškastinio kuro;

d) pastarąjį dešimtmetį elektrifikavimo lygis siekė apie 22 proc.;

e) kad būtų pasiekti pirmiau minėti tikslai, iki 2030 m. šis skaičius turi padidėti iki 35 proc., o iki 2050 m. – iki 61 proc.

4.2. Šiuos tikslus pasiekti itin sudėtinga ir galima teigti, kad laisvojoje rinkoje nėra pakankamai paskatų šiems tikslams ir būtiniems pokyčiams rinkoje įgyvendinti. Todėl EESRK mano, kad tik vyriausybės gali veiksmingai spręsti šias problemas.

4.3. Tam reikia Europos lygmeniu remiamos suderintos vizijos ir koordinavimo, kad būtų sukurta reguliavimo sistema, kuria būtų užtikrintas aplinką tausojantis, įperkamas ir patikimas energijos tiekimas ir teisė į energiją. Tai neatsiejama nuo to, kad, kaip jau buvo minėta, dėl tokio didelio masto permainų rinkai reikia valstybės rekomendacijų ir finansinės valstybės paramos investicijoms.

4.4. Todėl nuomonėje TEN/793 Komitetas pasiūlė sukurti valstybei priklausančius elektros objektus, kad šie tikslai būtų pasiekti tinkamai kontroliuojant. Šių valstybinių elektros objektų koordinavimas galėtų būti organizuojamas ES lygmeniu, siekiant užtikrinti optimalią Europos elektros energijos rinką, pasižyminčią reikiama tarpusavio priklausomybe ES lygmeniu. Elektros objektas galėtų teikti pasiūlymus dėl konkrečių energijos išteklių, kad būtų galima laiku pasiekti optimalų energijos išteklių derinį, grindžiamą laiku pasiektais reikiamais anglies dioksido kiekio mažinimo tikslais elektros energijos rinkoje.

4.5. Energijos kainodara turėtų būti grindžiama bendromis išlygintos energijos gamybos sąnaudomis per elektros objektą, kurio pagrindinis tikslas – užtikrinti sąžiningą ir stabilią vidutinę svertinę kainodarą, grindžiamą subalansuotu energijos išteklių deriniu, kurių kiekvienas turi konkrečias bendras išlygintos energijos gamybos sąnaudas. Elektros objektas bus tarpinė grandis tarp komercinių elektros tiekėjų ir komercinių elektros skirstymo bendrovių. Žinoma, gali būti didelių elektros energijos vartotojų, kurie sudaro ilgalaikes sutartis tiesiogiai su elektros energijos gamintoju.

Teikiant tiesioginę valstybės paramą būtų užtikrinta pakankama finansinė parama tokioms sutartims ir elektros tiekėjams būtų suteikta pakankamai garantijų, kad jie galėtų sudaryti ilgalaikes sutartis (20 ir daugiau metų), pavyzdžiui, EEPS ir abipusius sandorius dėl kainų skirtumo. Taigi akivaizdu, kad tokias ilgalaikes sutartis elektros objektas galėtų sudaryti tik gaudamas valstybės finansinę paramą arba tiesiogiai priklausydamas valstybei.

4.6. Rinka užtikrinama trumpalaikė (kitos paros ir einamosios paros) pasiūlos ir paklausos pusiausvyra, o svarbiausias elektros objekto tikslas – pasiekti vidutinės trukmės ir ilgalaikį kainų stabilumą. Pusiausvyros užtikrinimas nacionaliniu ir ES lygmeniu būtų idealus naujomis AI galimybėmis papildyto EUPHEMIA ([9]) rinkos susiejimo algoritmo pritaikymas.

4.7. Stabilus kainų nustatymo mechanizmas, užtikrinamas pasitelkiant elektros objektą, bus naudingas ir vartotojams bei paskatins juos imtis iniciatyvų bendradarbiauti gaminant ir vartojant elektros energiją vietos lygmeniu, o tai, mūsų nuomone, bus vienas iš sprendimų, kurių reikės ateityje.

4.8. Valstybės narės pačios sprendžia, ar įsteigti elektros objektą ar ne. EESRK ragina visoje ES koordinuoti veiksmus, kaip užtikrinti kuo mažesnes ir stabilias energijos kainas. Tokiu atveju valstybės narės taip pat galės koordinuoti reikiamus pajėgumus, tinklo infrastruktūrą ir papildomą energijos rūšių derinį.

5. **Nuo dabar iki 2050 m.**

5.1. Siūloma būtinus elektros energijos rinkos pakeitimus suskirstyti į tris etapus:

1) nuo dabar iki 2030 m. (kol dar veikia anglimis ir iškastinėmis dujomis kūrenamos elektrinės);

([8]) https://www.eurelectric.org/publications/eurelectric-electrification-action-plan.

([9]) EUPHEMIA – tai „EU + Pan-european Hybrid Electricity Market Integration Algorithm“.

2) 2030–2040 m., kai iškastinį kurą deginančias dispečerines elektrines turėsime pakeisti CO_2 neišmetančiomis dispečerinėmis elektrinėmis (pvz., žaliojo vandenilio, iškastinių dujų su CCS) ir saugojimo pajėgumų sistemomis;

3) 2040–2050 m., kai galėsime patobulinti pasirinktus sprendimus, kad nuo 2050 m. sistema būtų stabili.

Per pirmąjį etapą elektros objekto portfelis didės įtraukiant pageidaujamą (ne CO_2) elektros energijos gamybos derinį. Reikia laiko, kad elektros objektas taptų rinkos formuotoju. Šiuo laikotarpiu anglimis kūrenamos elektrinės bus uždarytos, o dujomis kūrenamos elektrinės bus pertvarkytos į vandeniu varomas elektrines arba derinamos su CCS. Šiuo laikotarpiu (iki 2030 m.) prekyba elektros energija bus vykdoma kitos paros prekybos pagrindu, tačiau elektros objekto įtaka rinkai didės.

5.2. Antruoju etapu elektros objektas užims rinkos formuotojo padėtį ir, sudarydamas tiekimo sutartis, kontroliuos atitinkamą rinkos pasiūlos dalį. Tai galėtų būti abipusiai sandoriai dėl kainų skirtumo arba EEPS sutartys. Baigiantis šiam etapui, elektros objektas, kaip rinkos formuotojas, užtikrins elektros tiekimą vartotojams (pasitelkiant energijos skirstymo bendroves). Kitos paros prekybos vaidmuo šiuo laikotarpiu sumažės dėl to, kad elektros objektas užims rinkos formuotojo padėtį, tačiau kitos paros ir einamosios paros prekyba ir toliau bus svarbi pasiūlos ir vartojimo balansui.

5.3. Trečiuoju etapu elektros objektas optimizuos elektros energijos tiekimą, kad nuo 2050 m. būtų užtikrintas tvarus ilgalaikis elektros energijos tiekimas neišmetant CO_2, taikant stabilias ir nuspėjamas kainas. Remiantis sukaupta patirtimi, tai galima pasiekti optimizuojant energijos rūšių derinį, sudarant ilgalaikes (20–30 metų) tiekimo sutartis.

5.4. Be to, kas išdėstyta pirmiau, sisteminiu požiūriu kitos svarbios galimybės užtikrinti pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą apima dalijimąsi energija ir tarpusavio prekybą. Tai duoda papildomos naudos, nes energetikos bendruomenės, pavyzdžiui, kooperatyvai ir pavieniai gaminantys vartotojai, raginami aktyviai dalyvauti energetikos pertvarkoje. Todėl EESRK pakartoja savo dažnai išreiškiamą mintį, kad turi būti skatinama nedidelio masto elektros energijos gamyba, kad elektros energijos kaina būtų prieinama vartotojams ir būtų padidintos tinklų lankstumo galimybės.

6. **Finansai ir mokesčiai**

6.1. Numatoma, kad elektros energijos kaina didės iki 2035 m. ir, esant blogiausiam scenarijui, ji gali padvigubėti. Laimei, šį kainų padidėjimą slopina didėjantis atsinaujinančiųjų išteklių naudojimas (žr. 2 išnašą). Todėl reikia atlikti daugiau kainodaros modeliavimo darbų, kad vyriausybės galėtų priimti ekonomiškai efektyvius sprendimus dėl energijos gamybos rūšių derinio. Tokias paslaugas sėkmingai galėtų teikti elektros objektas.

6.2. Net ir dabar kai kurie perdavimo sistemos operatoriai ([10]) nurodo, kad po 2030 m. negalės užtikrinti pakankamo tinklo veikimo laiko, jei iki tol nebus skirta didelių investicijų jų tinklui atnaujinti, o kai kuriose valstybėse narėse gaminantys vartotojai yra atsieti nuo skirstomojo tinklo dėl nepakankamo jo pajėgumo. Kad šie patobulinimai būtų finansuojami laiku, vyriausybės, kaip perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių reguliavimo institucijos ([11]), turi skirti pakankamai lėšų. Dėl šių papildomų investicijų padidės tarifai naudotojams. Atsižvelgiant į reikiamų investicijų dydį, dabartiniai tarifai gali padvigubėti.

6.3. Manoma, kad, siekiant užtikrinti sklandų perėjimą nuo iš iškastinio kuro prie iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos ir mažo anglies dioksido kiekio elektros energijos, visoje ES reikia dėti daugiau pastangų, kad būtų sukurti nuoseklūs ES masto kainodaros modeliai, pagrįsti bendromis išlygintos energijos gamybos sąnaudomis (LCOE) ir bendromis išlygintomis visos sistemos energijos gamybos sąnaudomis (LFSCOE) ([12]). Tai padėtų vyriausybėms pereinamuoju laikotarpiu nuo dabar iki 2050 m. priimti tinkamus sprendimus siekiant užtikrinti, kad elektros energija ir toliau būtų įperkama tiek piliečiams, tiek įmonėms.

([10]) Perdavimo sistemos operatorius (PSO) yra organizacija, atsakinga už veiksmingą ir patikimą elektros energijos perdavimą iš gamybos įrenginių per elektros tinklą regioniniams arba vietiniams elektros energijos skirstymo operatoriams.

([11]) Skirstymo sistemos operatorius (SSO) eksploatuoja, valdo ir kartais jam priklauso vietos ir regioniniai energijos skirstymo tinklai, kuriais perduodama elektros energija galutiniams vartotojams.

([12]) Bendros išlygintos visos sistemos energijos gamybos sąnaudos – tai visų sąnaudų vertinimo matas, pagal kurį lyginamos tiekimo visoje rinkoje sąnaudos naudojant tik vieną šaltinį ir saugyklą. https://drive.google.com/file/d/1JB-x88wPQuKwWoFnxvkDAzbJ7hnM1-sj/view.

6.4. Taigi, padidinus energijos kainas ir perdavimo bei skirstymo tarifus, dėl elektros energijos sąnaudų iki 2030 m. ir vėliau vyriausybės turės persvarstyti savo politiką, kuria siekiama apmokestinti elektros energijos tiekimą vartotojams. Nesumažinus mokesčių, elektros energija gali tapti neįperkama tam tikroms ES piliečių grupėms ir tai gali sumažinti įmonių, konkuruojančių už ES ribų, konkurencingumą.

Briuselis, 2025 m. sausio 22 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Oliver RÖPKE